

UNIVERZITET U SARAJEVU – EKONOMSKI FAKULTET
Etički odbor

UNIVERZITET U SARAJEVU
EKONOMSKI FAKULTET

Broj akta: 01-3-1135/24

Datum: 6.3.2024

v.d. Dekanesa Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet, prof. dr. Meliha Bašić
Rektor Univerziteta u Sarajevu, prof. dr. Rifat Škrijelj
Etički savjet Univerziteta u Sarajevu

Sarajevo, 6. mart 2024.

**PREDMET: MIŠLJENJE ETIČKOG ODBORA UNIVERZITETA U SARAJEVU –
EKONOMSKI FAKULTET O USKLAĐENOSTI DJELOVANJA/PONAŠANJA
[REDAKCIJSKI OZNAČENJE] U POGLEDU ISTUPA U JAVNOSTI S NAČELIMA
I PRAVILIMA ETIČKOG KODEKSA UNIVERZITETA U SARAJEVU**

Poštovana prof. dr. Bašić,

Na osnovu Vašeg Zahtjeva za davanje mišljenja o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-3-513/24 od 30.1.2024. Etički odbor Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet održao je četiri sjednice i to 14. 2. 2024, 20. 2. 2024, 27. 2. 2024 i 5. 3. 2024. godine.

Rektor Univerziteta u Sarajevu uputio je Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet, Zahtjev za očitovanje Univerzitet u Sarajevu br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024 godine. Podnesci uz Zahtjev za očitovanje Univerzitet u Sarajevu br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024 godine (1. Prijava Studentskog parlamenta Univerziteta u Sarajevu br.37/24 od 20.01.2024. i 2. Otvoreno pismo Rektor u Sarajevu dostavljeno od Koordinacionog odbora boračkih organizacija Kantona Sarajevo br. 22-01-03/24 od 22.01.2024. godine.)

Etički odbor je u skladu sa članom 32. stav 3. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012 godine. i Odluke o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-14-192/21 od 29.09.2021. podnio Zahtjev [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] za pismeno izjašnjenje (br. 01-3-534/24 od 31.1.2024) u odnosu na podneseni Zahtjev za očitovanje Univerziteta u Sarajevu br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024 godine sa pratećim Podnescima. Pismeno izjašnjenje [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] (br.01-3-689/24) je dostavila 8.2.2024. godine, koje je dato u prilogu ovog Mišljenja.

Etički odbor Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet je razmotrio etička pitanja koja su navedena u Zahtjevu Univerziteta i priloženim podnescima. Iz pismenog izjašnjenja i priloga uz njega, [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] Etički odbor Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet svoje Mišljenje daje samo u odnosu na to što se neposredno odnosi na Zahtjev i podneske uz Zahtjev br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024, a u skladu sa članom 32. stav 4 Etičkog kodeksa "Etički odbor članice svoje mišljenje daje isključivo na temelju navoda i podataka iz zahtjeva,

priloga uz zahtjev i dodatnih objašnjenja i očitovanja podnositelja zahtjeva i drugih osoba.(...)".

U skladu sa odredbom člana 33. stav 2. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu, članovi Etičkog odbora Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet na sjednici održanoj 5. 3. 2024. godine nisu mogli postići konsenzus o dostavljenim prijedlozima Mišljenja o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDACTED] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu. Također, Mišljenje nije bilo moguće donijeti na osnovu stajališta većine članova. U skladu sa odredbom člana 33. stav 5 Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu priložena su **izdvojena MIŠLJENJA o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDACTED] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu, u roku određenom Etičkim kodeksom Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012 godine i Odlukom o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-14-192/21 od 29.09.2021 (član 33. stav 3.). i to Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Fatima Mahmutćehajić, kojem se pridružila prof. dr. Zijada Rahimić; Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Denis Berberović; Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Kemal Kačapor i Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Danijela Martinović.**

Prilog ovog Mišljenja je i Pismeno izjašnjenje [REDACTED] (br.01-3-689/24 od 8.2.2024. godine), a u skladu sa članom 32. stav 3. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012 godine. i Odluke o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-14-192/21 od 29.09.2021.

Članovi Etičkog odbora Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet

prof. dr. Fatima Mahmutćehajić, predsjednica

prof. dr. Zijada Rahimić, članica

prof. dr. Denis Berberović, član

prof. dr. Kemal Kačapor, član

prof. dr. Danijela Martinović, članica

Dostaviti:

- v.d. Dekanesi Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet, prof. dr. Meliha Bašić
- Rektor Univerziteta u Sarajevu, prof. dr. Rifat Škrijelj
- Etičkom savjetu Univerziteta u Sarajevu
- Članovima Etičkog odbora Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet
- EFSA PR služba
- a/a

UNIVERZITET U SARAJEVU – EKONOMSKI FAKULTET
Etički odbor

v.d. Dekanesa Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet, prof. dr Meliha Bašić
Rektor Univerziteta u Sarajevu, prof. dr. Rifat Škrijelj
Etički savjet Univerziteta u Sarajevu

Sarajevo, 6. mart 2024.

**PREDMET: MIŠLJENJE ETIČKOG ODBORA UNIVERZITETA U SARAJEVU –
EKONOMSKI FAKULTET O USKLAĐENOSTI DJELOVANJA/PONAŠANJA
[REDAKCIJSKI OZNAČENJE] U POGLEDU ISTUPA U JAVNOSTI S NAČELIMA
I PRAVILIMA ETIČKOG KODEKSA UNIVERZITETA U SARAJEVU**

Na osnovu Zahtjeva v.d. Dekanese Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet za davanje mišljenja o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-3-513/24 od 30.1.2024 Etički odbor Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet održao je četiri sjednice i to 14. 2. 2024, 20. 2. 2024, 27. 2. 2024. i 5. 3. 2024. godine.

Rektor Univerziteta u Sarajevu uputio je Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet, Zahtjev za očitovanje Univerzitet u Sarajevu br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024 godine. Podnesci uz Zahtjev za očitovanje Univerzitet u Sarajevu br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024 godine (1. Prijava Studentskog parlamenta Univerziteta u Sarajevu br.37/24 od 20.01.2024. i 2. Otvoreno pismo Rektor u Sarajevu dostavljeno od Koordinacionog odbora boračkih organizacija Kantona Sarajevo br. 22-01-03/24 od 22.01.2024. godine.)

Etički odbor je u skladu sa članom 32. stav 3. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012 godine. i Odluke o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-14-192/21 od 29.09.2021. podnio Zahtjev [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] za pismeno izjašnjenje (br. 01-3-534/24 od 31.1.2024) u odnosu na podneseni Zahtjev za očitovanje Univerziteta u Sarajevu br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024 godine sa pratećim Podnescima. Pismeno izjašnjenje [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] (br.01-3-689/24) je dostavila 8.2.2024. godine, koje je dato u prilogu ovog Mišljenja.

Etički odbor Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet je razmotrio etička pitanja koja su navedena u Zahtjevu Univerziteta i priloženim podnescima. Iz pismenog izjašnjenja i priloga uz njega, [REDAKCIJSKI OZNAČENJE] Etički odbor Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet svoje Mišljenje daje samo u odnosu na to što se neposredno odnosi na Zahtjev i podneske uz Zahtjev br.0101-769-1/24 od 25. 01.2024, a u skladu sa članom 32. stav 4 Etičkog kodeksa "Etički odbor članice svoje mišljenje daje isključivo na temelju navoda i podataka iz zahtjeva, priloga uz zahtjev i dodatnih objašnjenja i očitovanja podnosioca zahtjeva i drugih osoba.(...)".

U skladu sa odredbom člana 33. stav 2. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu, članovi Etičkog odbora Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet na sjednici održanoj 5. 3. 2024. godine nisu mogli postići konsenzus o dostavljenim prijedlozima Mišljenja o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDACTED] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu. Također, Mišljenje nije bilo moguće donijeti na osnovu stajališta većine članova. U skladu sa odredbom člana 33. stav 5. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu priložena su izdvojena MIŠLJENJA o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDACTED] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu, u roku određenom Etičkim kodeksom Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012 godine i Odlukom o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-14-192/21 od 29.09.2021 (član 33. stav 3.), i to Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Fatima Mahmutćehajić, kojem se pridružila prof. dr. Zijada Rahimić; Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Denis Berberović; Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Kemal Kačapor i Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Danijela Martinović.

Prilog ovog Mišljenja je i Pismeno izjašnjenje [REDACTED] (br.01-3-689/24 od 8.2.2024. godine), a u skladu sa članom 32. stav 3. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012 godine, i Odluke o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-14-192/21 od 29.09.2021.

Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Fatima Mahmutćehajić, predsjednica Etičkog odbora Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet, kojem se pridružila i prof. dr. Zijada Rahimić, članica Etičkog odbora Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet

o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDAKCIJA] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu

1. Odredbom člana 1. stav 1. Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu određeno je da "Etički kodeks Univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu: Kodeks), sadržava moralna načela i načela profesionalne etike, kojima se u svom javnom i profesionalnom djelovanju moraju voditi nastavnici, naučnici, umjetnici i svi zaposlenici Univerziteta u Sarajevu i njegovih organizacionih jedinica - fakulteta, instituta, centara (u daljem tekstu: Univerzitet)." te stav 3. "Kodeks se dijeli na: a) temeljna načela koja tretiraju odnos moralno opravdanog i moralno neprihvatljivog ponašanja na Univerzitetu i u vezi s njim; b) etička pravila u nastavnom, naučnom i umjetničkom procesu na Univerzitetu; c) odredbe o sastavu i načinu postupka pred tijelima koja daju svoje mišljenje u vezi s ostvarivanjem načela i pravila iz Kodeksa, te o usklađenosti ponašanja osoba na koje se on odnosi." Dalje, u članu 8. (Pravo na akademske slobode) stav 1. navedeno je: "Univerzitet priznaje i baštini akademsku slobodu kao temeljni uvjet i oznaku u procesu izučavanja, naučnog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva i stipendiranja. Članovi akademske zajednice u svojim istraživanjima trebaju se voditi idejom slobode naučnog i umjetničkog stvaralaštva, te izvršavati svoje običajno i tradicionalno pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti i struktura u duhu objektivnog, poštenog i odgovornog traganja za istinom, te stjecanja i distribucije znanja." Pravo svakog člana akademske zajednice da slobodno govori o svim pitanjima od javnog značaja je neosporivo, ali uz obavezu da poštuje i pridržava se "načela objektivnosti, nepristrasnosti, razboritosti, korektnosti, dijaloga i tolerancije", što je i navedeno u članu 9. (Načelo profesionalnosti) Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu. Član 25. (Javno istupanje) stav 1. "Univerzitet kao institucija visokog obrazovanja i nauke je svjestan svoje društvene odgovornosti i podržava pravo članova univerzitetske akademske zajednice na javno istupanje i slobodu izražavanja, što uključuje nastupe pred publikom, na radiju, televiziji, izražavanje svojih stavova u novinama, knjigama i časopisima, elektronskim medijima (blogovi, web stranice, društvene mreže) kao i druge oblike djelovanja za dobrobit društva." Tvrdnja [REDAKCIJA] *"(...) dozvolite mi da konstatujem, da se u povodu kritičkog preispitivanja i usporedbe pomenutih datuma (1. Mart i 9. januar) (napomena članova Etičkog odbora -Deklaracija o proglašenju Srpske Republike Bosne i Hercegovine i Odluka o Referendumu) bavim isključivo na tragu znanstvenog pristupa unutar kojeg vlastiti stav glede pomenutih datuma gradim na historijskim činjenicama, predstavnici slijeda historijskih događaja i okolnosti (...)"* (Pismeno Izjašnjenje [REDAKCIJA] str. 3), može se smatrati neetičnom jer je [REDAKCIJA], znala ili morala znati da njen znanstveni pristup daje rezultate koji protivrječe većini historijskim i juridičkim metodom utvrđenih činjenica, među ostalim i onim koje su navedene u ovom Mišljenju. Dakle, pozivanje na naučnu metodologiju i neidentifikovane činjenice je pokušaj potkrepljivanja sopstvenog izbora fakata i svoga stava zloupotrebom autoriteta nauke. Član 7. (Načelo jednakosti i pravednosti) Etičkog kodeksa stav 1. "Svi članovi univerzitetske zajednice trebaju se ponašati u skladu sa načelom jednakosti i pravednosti na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorištavanje." i stav 3. "Članovi univerzitetske zajednice ne smiju zloupotrebljavati svoj status i autoritet."

2. Članom 26. (Odgovornost prema univerzitetskoj zajednici) Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu, stav 2. određeno je: "Članovi univerzitetske zajednice trebaju se brinuti o dobru i interesima Univerziteta u duhu akademske slobode - ispitivanja, argumentirane rasprave, kritike, tolerancije, poštovanja različitog, te odgovornog i poštenog traganja za optimalnim rješenjima". Tvrđnja [REDACTED] "Stajalište koje gradim u vezi sa pomenutim datumima i tvrdim da su za mene oba datuma Dan žalosti, je utemeljeno na historijskim činjenicama, prije svega na činjenici da su i 9. Januara i 1. Marta donesene odluke koje su JEDNOSTRANE u smislu da je 9. Januara donesena Rezolucija isključivo od strane predstavnika jednog naroda - Srba, dok je 25. Januara jednoglasno donesena Odluka o Referendumu, ali nakon što su 74 poslanika iz reda Srpskog naroda, napustila skupštinsko zasjedanje." (Izjašnjenje [REDACTED] str. 3) - je tumačenje u kojem nisu uvažene činjenice, ni historijske ni pravne. Prvo, spomenutu Odluku o Referendumu bilo je moguće, uz pravnu valjanost, donijeti jedino u Skupštini Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine. Ta Odluka je donesena u okviru onoga što jeste legalni demokratski postupak. Drugo, sve odluke donijete izvan Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine su donijete neustavno i nezakonito i bez utemeljenja su u domaćem i međunarodnom pravnom poretku (Navedeno je činjenično potkrijepljeno u predmetu Milošević; i presudama Karadžić; Krajišnik). Treće, Skupštinu Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine nisu činili predstavnici naroda, već predstavnici skupštinskih stranaka. Nijedna od tih stranaka nije mogla ni faktički ni pravno polagati pravo na isključivo predstavljanje nekog naroda ili drugog dijela građana/stanovništva u cjelini.

3. Presudama Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Međunarodnog suda pravde (MSP) potvrđen je internacionalni karakter rata protiv države Bosne i Hercegovine i njenih građana. Javno iznijete tvrdnje [REDACTED] "...sa kojim moralnim kredibilitetom kličete i dan danas da je počinjena agresija na BiH? Ponekad mi se čini da zaboravljate, ko se protiv koga borio u ovom ratu! (...)" (prilog 2. uz Izjašnjenje [REDACTED] naslovljen "Društvo - obraćanje - 'pro-bosanskim snagama'/Epilog 'shvaćanja - upit o svetosti i pravednosti 'pro-bosanske politike?', stranice bez numeracije) nisu ni faktički ni pravno tačne što je i dokazano u presudama MKSJ kojim se utvrdilo postojanje međunarodnog oružanog sukoba na teritoriji Bosne i Hercegovine - predmeti Tadić; Delalić i ostali; Prlić i ostali; Simatović, Stanišić. Smatramo da je [REDACTED] mogla i morala znati za upravo navedene činjenice.

4. Tvrđnja [REDACTED] "(...) imajući u vidu sve navedeno, moju izjavu, da su oba ova datuma, 'ista ravan u mom srcu', baziram na historijski utemeljenom stajalištu da su nas obe, gore pomenute "odluke" a pri tome i jednostrano istupanje 'probosanskih snaga' iz mirovnog procesa 'gurnule' u rat." (Izjašnjenje [REDACTED] str. 4) netačna je. Prvo, niko ne može suditi o stanju u nečijem srcu, pa navedena tvrdnja nije relevantna za ovo Mišljenje. Drugo, pravno neuporediva su dva navedena datuma (detaljno obrazloženo u tački 2. ovog Mišljenja). Treće, direktna posljedica Deklaracije o proglašenju Srpske Republike Bosne i Hercegovine je negiranje postojanja Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine kao jedne od država slijednica nakon disolucije SFRJ. Smatramo da je [REDACTED] mogla i morala znati za upravo navedene činjenice. Zbog toga je i njena tvrdnja da su obje navedene Odluke "gurnule" u rat u Bosni i Hercegovini pravno i faktički netačna. Četvrto, stav [REDACTED] znači izjednačavanje zakonito donijete Odluke Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine s nezakonitom odlukom okupljanja nekih ljudi koji su se predstavili kao predstavnici jednog naroda - Srba, a da to ničim nije utemeljeno i koji su napustili državne institucije Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine. Te takozvane predstavnike Srba predvodili su kasnije presuđeni ratni zločinci Karadžić, Plavšić,

Krajišnik. Iz svakog pokušaja njihovog izjednačavanja slijedi poricanje sudski potvrđenih činjenica cjeline postojanja namjera, planova i realizacije razaranja i uništenja države Bosne i Hercegovine, u čemu su, kako je to dokazano presudama međunarodnih sudova sudjelovali državni organi susjednih država uz instrumentalizaciju dijelova stanovništva Bosne i Hercegovine (Tužilac Brammertz, UN 2021).

Razmatranje četiri navedene činjenice iz Izjašnjenja [REDACTED], a u vezi javnih istupa [REDACTED] relevantne su za donošenje ovog Mišljenja, a u vezi podnesenog Zahtjeva sa pripadajućim podnescima.

S obzirom na iznijeto u navedenim tačkama 1., 2., 3. i 4. ovog Mišljenja neosporive su historijske, faktičke i pravne netačnosti tvrdnji [REDACTED]. Tvrdnje [REDACTED] su neetične jer svjesno i suprotno činjenicama koje su joj mogle i morale biti poznate, odnosno koje joj nisu mogle biti nepoznate, izvodi stavove u kojima nisu uvažene ni historijske činjenice, ni faktičke činjenice, a ni pravne činjenice. Takvo ponašanje se ne može, sa stanovišta društva i dobrobiti društva ocijeniti dobrim, pa tako ni etičnim.

Iznijeto mišljenje temeljeno je na Etičkom kodeksu Univerziteta u Sarajevu br. 01-38-1696-1/12 od 27.06.2012 godine. i Odluci o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu br. 01-14-192/21 od 29.09.2021.

Članom 10. (Načelo poštovanja zakona i pravnih postupaka) Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu stav 1. propisano je: "Svi članovi univerzitetske zajednice u obavezi su poštovati sve pravne propise i pravne postupke koji se tiču njihovih zadataka i poslova kao članova univerzitetske zajednice." A jasno je da se navedeno odnosi na sva pitanja vladavine zakona, nepovredivosti ljudskih prava, snaženja povjerenja i demokratskog legitimiranja vlasti. Prema tome, svaki član univerzitetske zajednice obavezan je i etički i pravno uvažavati činjenice koje su pravno, tj. sudski potvrđene. Kako je zaključeno u ovom Mišljenju, navedene tvrdnje [REDACTED] su i historijski, i faktički i pravno netačne, ne uvažavaju presude sudova i mišljenje najvećeg dijela naučne javnosti u svijetu i u zemlji, svjesno zanemaruju realnost na štetu društvenih interesa, te su zato i neetične.

Uprava Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet odgovorila je 7. 02. 2024 godine (br. 01-3-624/24) na Zahtjev Univerziteta u Sarajevu br 0101-769-1/24 od 25. 1. 2024. godine, pozivajući se na svoje Saopštenje za javnost objavljeno 19. 1. 2024. godine na Facebook stranici Ekonomskog fakulteta. U tom Saopštenju rečeno je pored ostalog " (...) javni istupi zaposlenice Ekonomskog fakulteta službeno ne predstavljaju Fakultet i ne predstavljaju službeni stav Fakulteta, jer [REDACTED] nije bila ovlaštena javno istupati u ime i za račun Univerziteta u Sarajevu - Ekonomskog fakulteta.", u skladu sa članom 25. (Javno istupanje) Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu.

Ovo Mišljenje, u skladu sa članom 2. stav 3 Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu, "ne predstavlja supstitut za građanske, krivične, upravne i disciplinske postupke uređene zakonima, drugim propisima i aktima Univerziteta i njegovih članica". Stavom 4. ovog člana naglašeno je da "Mišljenje, zaključak, prijedlog dat u postupku predviđenim ovim kodeksom ima snagu svojim autoritetom i treba služiti tumačenju kodeksa i promociji etičkog ponašanja na Univerzitetu. Mišljenje, zaključak, prijedlog nije upravni akt i kao takav ne veže druga tijela osim sa moralne i etičke strane."

Uz navedeno posebno ističemo obavezu sadržanu u članu 10. stav 4. Etičkog kodeksa: "U svakom slučaju u kojem postoji neslaganje pri tumačenju i primjeni načela Kodeksa, članovi univerzitetske zajednice u obavezi su nastojati da sporna pitanja riješe unutar sredine u kojoj je i došlo do povrede načela ili kod mjerodavnih tijela Univerziteta (...)."

Posebno je važno ukazati i istaknuti odredbu člana 24. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 59/07 i 59/09) "(1) Svaka visokoškolska ustanova će u svoj statut ili ekvivalentni osnovni dokument unijeti i to da akademsko osoblje uživa slobodu, u okviru zakona, da ispituje i testira stečeno znanje i da nudi nove ideje i kontroverzna ili nepopularna mišljenja, a da se time ne izlaže opasnosti od gubitka zaposlenja ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u visokoškolskoj ustanovi uživa. (2) Pravo akademskog osoblja visokoškolskih ustanova na slobodu govora može biti ograničeno samo zakonom." Sloboda govora nije samo pravo već i obaveza članova i članica akademske zajednice kao pojedinaca od kojih šira društvena zajednica očekuje iniciranje, podržavanje pa čak i vođenje društvenog progressa. Članovi akademske zajednice imaju posebnu društvenu ulogu jer se od njih očekuje da aktivno učestvuju u izgradnji demokratskih društava. Biti član akademske zajednice predstavlja privilegiju ali i naročitu odgovornost, budući da sa sobom nosi veću odgovornost nego što je drugi članovi društvene zajednice imaju. Nekada sloboda govora članova i članica akademske zajednice podrazumijeva iznošenje pogleda koji su suprotni široko rasprostranjenim stavovima u društvu te pogleda koji mogu biti nepopularni. Iznošenje stavova podrazumijeva tretiranje i tema koje su bolne, traumatične i frustrirajuće za navedeno društvo. U takvim okolnostima članovi akademske zajednice moraju sa izuzetnom obazrivošću i pijetetom pristupati diskusijama. Svi u univerzitetskoj zajednici i široj javnosti imaju pravo da na istim mjestima u javnom prostoru odgovore [REDACTED] izlažući svoja neslaganja sa njenim tvrdnjama, uz nepovredivost njenog prava da odgovori i na te odgovore. To je pretpostavka unapređenja postojećih znanja.

[REDACTED]

[REDACTED]

Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Denis Berberović, član Etičkog odbora Univerziteta u Sarajevu -
Ekonomski fakultet

**o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDAKCIJA] u pogledu istupa u
javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu**

Prije svega želim istaći nejasnoću u vezi granice između profesionalne i privatne sfere života člana/ice akademske zajednice. Nejasno je kada (i da li uopšte zbog društvenog značaja profesije!) univerzitetski/e nastavnici/e prestaju biti profesori/ce i postaju građani/ke kao i svako drugi, što im osigurava i pravo na privatnost, te pravo slobode mišljenja i izražavanja neovisno o njihovoj profesiji. To za sobom povlači pitanje da li svaki javni istup univerzitetskih nastavnika/ca predstavlja potencijalno predmet razmatranja Etičkog savjeta Univerziteta u Sarajevu? Drugim riječima, gdje je granica obuhvata Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu? Ova pitanja smatram relevantnim uvodom u ovo Izdvojeno mišljenje budući da ono ukazuje na granice djelovanja Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu i etičkih odbora.

1. Imajući u vidu ovu nejasnoću, a na osnovu zahtjeva rektora Univerziteta u Sarajevu, prof. dr. Rifata Škrijelja (broj: 0101-769-1/24) da se Etički odbor Univerziteta u Sarajevu – Ekonomskog fakulteta očituje o izjavama i nedoličnom ponašanju [REDAKCIJA] mišljenja sam da nije jasno da li Etički kodeks Univerziteta u Sarajevu može biti primijenjen na javne istupe [REDAKCIJA] s obzirom na to da je ona u svom javnom istupu na Face TV¹ više puta naglasila da po pitanju rasprave o 01. Martu i 09. Januaru iznosi lične stavove i poglede. U prilog tome da se radi o privatnom istupu ide i činjenica da se Univerzitet u Sarajevu - Ekonomski fakultet oglasio na društvenim mrežama odmah po spornom gostovanjuogradiivši se od izjava [REDAKCIJA]. U svom objašnjenju ove objave (dopis broj: 01-3-624/24) upućenom na gore navedeni zahtjev rektora prof. dr. Rifata Škrijelja, uprava Univerziteta u Sarajevu - Ekonomskog fakulteta navela je da je objava data sa ciljem zaštite reputacije navedene institucije, a bazirano na činjenici da je nastup [REDAKCIJA] bio privatno organizovan, i to povodom *njenih* pisanja na *njenomprivatnom* profilu na društvenoj mreži Facebook.

Dalje želim podsjetiti da je akademska sloboda govora stoljetna tradicija progresivnih društava. Ta teško stečena, a sa društvenog aspekta značajna, sloboda je stoga zaštićena i zajamčena članovima akademske zajednice brojnim domaćim (Etički kodeks Univerziteta u Sarajevu, Statut Univerziteta u Sarajevu, Zakon o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Okvirni zakon o visokom obrazovanju) i međunarodnim aktima (Preporuka 1762 Vijeća

¹ Prijava dostavljena Etičkom odboru Univerziteta u Sarajevu - Ekonomskog fakulteta ne precizira na koje javne istupe se odnosi, ali pretpostavljam da je u pitanju gostovanje na Face TV koje je izazvalo reakcije u javnosti.

Evrope, Magna Charta Universitatum 1988² i 2020). Iz navedenih akata proizilazi da akademska sloboda govora podrazumijeva pravo iznošenja stavova, pogleda, promišljanja, te raspravljanja, diskutovanja, propitivanja i kritičkog promišljanja o temama relevantnim za društvo. Akademska sloboda govora nije samo pravo već i *obaveza* članova i članica akademske zajednice kao pojedinaca/ki od kojih šira društvena zajednica očekuje iniciranje, podržavanje pa čak i vođenje društvenog progressa. Članovi/ice akademske zajednice imaju posebnu društvenu ulogu jer se od njih očekuje da aktivno učestvuju u izgradnji demokratskih društava. Biti član/ica akademske zajednice predstavlja privilegiju ali i teret budući da sa sobom nosi veću odgovornost nego što je drugi članovi/ce društvene zajednice imaju. Nekada sloboda govora članova i članica akademske zajednice podrazumijeva iznošenje pogleda koji su suprotni široko rasprostranjenim stavovima u društvu te pogleda koji mogu biti nepopularni. Iznošenje stavova podrazumijeva tretiranje tema koje su bolne, traumatične i frustrirajuće za navedeno društvo. U takvim okolnostima članovi/ce akademske zajednice moraju sa izuzetnom obazrivošću i pijetatom pristupiti diskusiji o istim. Neprihvatljivo je iznošenje neistina ili poluistina, te selektivno iznošenje činjenica. Odluke domaćih i međunarodno priznatih zakonodavnih tijela, kao i domaćih i međunarodno priznatih sudskih organa predstavljaju činjenice čije ignorisanje predstavlja neetično ponašanje budući da obaveza izgradnje demokratskog društva podrazumijeva i vladavinu prava koja ne smije biti ignorisana ili relativizirana. Ovo posebno važi za istupe u masovnim medijima čiji auditorij je šira javnost.

2. Stoga, bez obzira da li Etički kodeks Univerziteta u Sarajevu može biti primjenjen na privatno istupanje u javnosti [REDACTED], a zbog nejasnoće da li su i privatni istupi članova/ica akademske zajednice u obuhvatu Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu, mišljenja sam da je temeljem principa legitimiteta neupitna sloboda govora članova/ica akademske zajednice i da mora biti zaštićena i u slučaju [REDACTED] što je ona detaljno obrazložila u svom očitovanju Etičkom odboru (broj akta 01-3-689/24) povodom dopisa rektora. Pozivanje na kažnjavanje članova akademske zajednice zbog iznošenja stavova i promišljanja u javnom prostoru predstavlja ne samo ugrožavanje akademskih sloboda osoba čije kažnjavanje se priziva, već ima i šire posljedice za akademsku zajednicu ali i cjelokupno društvo. Takvim pozivima se šalje signal ostalim članovima/icama akademske zajednice da kritičko promišljanje nije dobrodošlo. Istovremeno, sloboda govora članova/ica akademske zajednice sa sobom nosi i odgovornost, kao što je potpuno iznošenje i uvažavanje utvrđenih činjenica. A temeljem principa legaliteta, u relevantne činjenice spadaju i odluke najviših zakonodavnih tijela i sudskih organa, kao što su u ovom slučaju odluke nekadašnje Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i Ustavni sud Bosne i Hercegovine kao stubova demokratskog društva kojem bosanskohercegovačko društvo teži, a u čijoj izgradnji članovi akademske zajednice imaju obavezu učestvovanja (vidjeti Magna Charta Universitatum i Preporuku 1762 Vijeća Evrope).

² Univerzitet u Sarajevu je potpisnik ovog dokumenta.

Dalje, posebno je važno voditi računa ne samo o *sadržaju* javnih istupa već i o *načinu* javnog istupanja. Neophodno je poštivati najviše standarde kulture dijaloga, budući da u javnim nastupima članovi akademske zajednice nisu puki učesnici dijaloga već imaju i ulogu uzora. Članovi/ice akademske zajednice imaju obavezu čuvanja digniteta i ugleda profesije, kao i institucije koja im je dodijelila zvanje. Članice i članovi akademske zajednice mogu biti pozitivni agenti društvenih promjena samo ako svojim ponašanjem i komunikacijom daju pozitivan primjer.

3. Mišljenja sam da u ovom slučaju [REDACTED] nije uvažila standarde profesionalne komunikacije, a koji podrazumijevaju verbalnu i neverbalnu komunikaciju koja poštuje kulturu dijaloga, promoviše je, te uvažava dignitet i integritet sagovornika.

Imajuću u vidu sve navedeno, sa željom da ovo Izdvojeno mišljenje djeluje dugoročno konstruktivno kako se ovakvi slučajevi ne bi više ponavljali, dajem tri preporuke:

Prva preporuka je da se izvrši revizija Etičkog kodeksa u pogledu identifikacije ponašanja koja on obuhvata, na način da se jasno specificira gdje je granica između profesionalnog i privatnog djelovanja članova/ica Univerziteta u Sarajevu, odnosno šta se smatra profesionalnom a šta privatnom sferom života članova/ica Univerziteta u Sarajevu. Na ovaj način bi se jasno odredile granice Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu.

Druga preporuka je da se pripreme i diseminiraju smjernice za javne istupe akademskom osoblju Univerziteta u Sarajevu kako bi se jasno identificirali poželjni i nepoželjni oblici javnih istupanja, pri tome ne ograničavajući akademske slobode, a sve u cilju zaštite digniteta profesije, reputacije Univerziteta i postavljanja primjera društvu kako komunicirati u javnom prostoru.

Treća preporuka je davanje uputa medijima u kojim slučajevima akademsko osoblje može biti predstavljeno od strane novinara kao predstavnik/ca Univerziteta u Sarajevu ili neke od njegovih članica.



Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Kemal Kačapor, član Etičkog odbora Univerziteta u Sarajevu -
Ekonomski fakultet

**o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDACTED] u pogledu istupa u
javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu**

U odnosu na prijavu za „nedolično ponašanje“, u pravnim aktima UNSA nije precizirana definicija „nedoličnog ponašanja“ u javnim nastupima članova akademske zajednice koji nisu u ime i za račun institucije.

U Etičkom kodeksu je propisana je javna odgovornost prema univerzitetskoj zajednici i jasno su specificirane aktivnosti koje se ne odobravaju te bi se u kontekstu toga moglo donositi zaključke vezano za sadržaj predmetne diskusije. U pogledu javnog istupa u ime UNSA, ovdje to nije slučaj jer je Ekonomski fakultet u zvaničnom saopćenju eksplicitno dao do znanja da [REDACTED] nije ovlaštena da istupa u ime institucije, a što je [REDACTED] i sama više puta ponovila.

Iz navedenih razloga, u ovom slučaju, nije moguće formirati mišljenje o usklađenosti određenog ponašanja sa odredbama Etičkog kodeksa u javnim istupima članova akademske zajednice te da je za slične situacije neophodno precizirati šta se smatra „nedoličnim ponašanjem“.

[REDACTED]

Izdvojeno Mišljenje prof. dr. Danijela Martinović, članica Etičkog odbora Univerziteta u Sarajevu - Ekonomski fakultet

o usklađenosti djelovanja/ponašanja [REDACTED] u pogledu istupa u javnosti s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Univerziteta u Sarajevu

Nisam u mogućnosti da donesem mišljenje jer smatram da postoji neusklađenost između pravnih akata (neusklađenost nižeg pravnog akta s višim pravnim aktom).

[REDACTED]